

Markéta LÖWOVÁ, MUDr. Emil Flusser – dětský lékař jako posel humanity. Příspěvek ke studiu židovské intelektuality v první polovině 20. století. Diplomová práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Č. Budějovicích, České Budějovice 2011, 88 stran + 4 přílohy.

Posudek vedoucí práce

Židovská problematika v dějinách dvacátého století je stále aktuální, a proto frekventovaná na nejrůznějších úrovních výkladu či uměleckého obrazu. Výjimkou nejsou ani kvalifikační práce včetně diplomových. Pokud jde o české prostředí, vážou se většinou k židovskému uměleckému společenství, jež tvořilo významnou složku naší kultury zejména ve svých zahraničních přesazích. Tato cesta výzkumu má základní výhodu v dochovaném svědectví uměleckého díla. Zachycení a rekonstrukce osudu židovského představitele občanského povolání, lékaře, právníka, obchodníka je však už velmi obtížné vzhledem k absenci pramenů způsobené holocaustem. I přes tuto zásadní překážku diplomantka zůstala věrná vstupnímu záměru zachytit individualizovaný prožitek židovství v konkrétním prostoru, v našem případě v Českých Budějovicích. Osobní vazbu k takto vymezenému záměru vysvětluje v úvodu práce.

Po dlouhém a nelehkém hledání padla volba na dětského lékaře Emila Flussera (nar. 1888), který se diplomantce stal jakousi rezonanční deskou pro zachycení nárůstu protizidovských nálad, ale rovněž pro jimi vytěsněné zesilující vědomí vlastní identity. Skutečná oddanost lékařskému povolání a schopnost literárního výrazu posléze dovolily, aby onu intenzivně prožívanou židovskou identitu v době jejího nejzazšího ohrožení promítl do základního tázání po významu a smyslu humanity jako takové. Takto koncipovaný půdorys práce znamenal nejedno úskalí a představoval metodologickou výzvu.

Tři části předkládané práce tvoří jakýsi triptych spojený Flusserovou osobností, avšak ponechávající jim autonomii danou charakterem pramenů a nutným úhlem nazírání. V první části (považuji to slovo za případnější než kapitola) základní informační síť nutně poskytuje literatura, autorka ji však materiálem z četných pamětí (19 položek) a korespondence doplňuje; zdařile uplatňuje analogii, domýšlí náznaky sporého materiálu pramenů archivních.

V druhé části transponuje autentický Flusserův zážitek z přímé účasti na frontě první světové války do jeho „filozofického konceptu“ v díle *Válka jako nemoc*. Statečně se zde pustila do filozofické interpretace, v níž hlavní úlohu hraje Kantův výklad etiky, dále pak úvahy o válce jako nenávisti a ničení Alberta Einsteina, jenž byl rovněž autorem úvodu

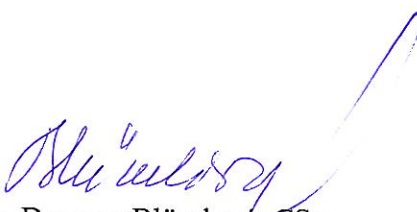
k Flusserovu hlavnímu dílu. Třetím z významných jmen, k nimž se Flusserova kniha hlásí, je Albert Schweitzer (dojde však rovněž na Karla Krause, Franze Kafku a další). Při výkladu poselství knihy *Válka jako nemoc* se diplomantka přidrží textové analýzy příznačné pro literární interpretaci. Závěr obsažené druhé části optikou Flusserova pohledu přibližuje dobovou přitažlivost „nové síly“ zrozené v sovětském Rusku; vedle Flusserovy recepce se autorka pokouší alespoň v hrubých konturách zachytit vztah Židů a Rusů a postavení židovské inteligence v konfrontaci se situací v Paříži a Berlíně.

Třetí část autorku dovedla k nástinu české pediatrie, kde se opět prizmatem Flusserovy životní zkušenosti měří konkrétní „profesní odbornost“ jako nástroj humanity. Z výše řečeného je patrné, že cesta k uskutečnění diplomantčina záměru nebyla jednoduchá. Přesahy a prolínání výkladových rovin, interdisciplinarita v některých okamžicích vybočující z rámce očekávané připravenosti kulturního historika – to vše znamenalo doširoka rozlitý tematický prostor, respektive tematické prostory, jejichž svorníkem měl být jeden úžasný, nicméně skrovnými prameny ne zcela doložitelný lidský příběh. Přesto výsledný konstrukt drží pohromadě a nepostrádá přínos nového sdělení.

Práci považuji za inovativní a přínosnou, odvážný přístup k látce vyvažuje určitou neobratnost v některých dílčích interpretacích. Jazykové vyjádření je velmi dobré, k odstranění drobných překlepů chyběla ještě jedna revize. Na každý pád text prokazuje autorčinu znalost historického řemesla. Práci doporučuji k obhajobě a s přihlédnutím k výše uvedeným pozitivům ji hodnotím ještě stupněm

v ý b o r n ě.

V Českých Budějovicích 6. června 2011

doc. Dagmar Blümlová, CSc.